

Een pracht van een constructie vs een prachtconstructie

Een vergelijkende corpusstudie van de syntactische en morfologische Expressieve Binominale Constructie

Kristel Van Goethem (F.R.S.-FNRS & Université catholique de Louvain)¹

Abstract

This paper aims to revisit the Dutch Binominal Expressive Construction (cf. *een schat van een kind*) through an extensive corpus study and to explore its comparability with a potential morphological counterpart in the form of a $[N_1 N_2]_{N2}$ compound. We focus on four positively-connotated N_1 s, namely *schat* ‘treasure’, *droom* ‘dream’, *pracht* ‘splendor, beauty’ and *wonder* ‘miracle’, three of which occur in both the syntactic and the morphological pattern (e.g. *een schat van een kind* ‘lit. a treasure of a child’ / **een schatkind* ‘lit. a treasure child’, *een droom van een huis* ‘a dream of a house’ / *een droomhuis* ‘a dream house’, *een pracht van een dochter* ‘a beauty of a daughter’ / *een prachtdochter* ‘lit. a beauty daughter’, *een wonder van vrouw* ‘a wonder of a woman’ / *een wondervrouw* ‘a wonder woman’). The differences and similarities between the various patterns are determined through a corpus analysis of their semantic and formal properties, as well as their frequency and productivity. On the theoretical level, the case study will allow us to address the question whether the syntactic and morphological patterns are complementary or in competition with each other. We will show that some subpatterns form good alternates (e.g. [*een pracht van een N2*] vs [*een pracht-N2*]), while others are used in quite divergent ways ([*een droom van een N2*] vs [*een droom-N2*]).

Keywords: Expressive Binominal Construction, *schat van een kind*-construction, Construction Grammar, compounding, corpus analysis

¹ De corpusstudie van dit artikel werd uitgevoerd in samenwerking met de masterstudenten van het college LGERM2731 “Nederlandse taalkunde: Constructiegrammatica” (Université catholique de Louvain, 2022-2023), waarvoor mijn oprechte dank. Een speciaal dankwoordje gaat ook uit naar Séverine Detaye (Université catholique de Louvain) en Isa Hendrikx (Université de Liège) die meewerkten aan een eerdere pilootstudie van dit onderzoek, en aan de anonieme reviewers en de redactie van *Nederlandse taalkunde* voor hun waardevolle feedback.

1. Inleiding

In zijn artikel ‘Constructiegrammatica en “usage-based” taalkunde’ past Verhagen (2005) de principes van de Constructiegrammatica op het Nederlands toe en illustreert deze theoretische beginselen met een reeks voorbeelden van Nederlandse constructies. Vertrekkend vanuit volledig vaste idiomatische uitdrukkingen zoals *Geef mijn portie maar aan Fikkie* en idiomen die ruimte laten aan enige grammaticale variatie zoals *aan de bak komen* (*Ik kwam eindelijk aan de bak*, *Hij zal nooit aan de bak komen*, enz.) verkent hij systematisch meer en meer schematische patronen, d.w.z. vorm-betekenisparen die grotendeels of zelfs volledig uit abstracte elementen bestaan.

Een eerste voorbeeld van een abstractere constructie die nog steeds een idiomatisch karakter heeft, is de *een-schat-van-een-kind*-constructie, die eerder al door onder meer Paardekooper (1956), Everaert (1992) en Foolen (2004) onder de aandacht werd gebracht.² Ook al is *een schat van een kind* een vaak voorkomende uitdrukking, toch tonen voorbeelden zoals *die kast van een woning* en *zo 'n reus van een hond* (Verhagen 2005: 202) aan dat de constructie aan aanzienlijke variatie onderhevig is. Omwille van haar expressieve karakter en het feit dat de constructie twee nomina met elkaar verbindt, kunnen we deze constructie – in navolging van Foolen (2004) – de *Expressieve Binominale Constructie* (EBC) noemen.

In dit artikel zullen we de zogenaamde EBC opnieuw onder de loep nemen en haar formele kenmerken, semantische eigenschappen en productiviteit verder verkennen door een uitgebreide corpusstudie. Daarnaast zullen we een antwoord bieden op de volgende vraag die al in 2004 door Foolen werd geformuleerd: ‘A main question to be answered is (...) which other constructions in the language is the EBNP [Expressive Binominal Noun Phrase] construction related to’ (Foolen 2004: 83). In de literatuur wordt dan doorgaans verwezen naar de verwantschap met de constructie met een attributief adjectief (bv. *een schat van een kind* vs *een schattig kind*, *een pracht van een vrouw* vs *een prachtige vrouw*). Er bestaat echter ook een potentiële morfologische tegenhanger in de vorm van een attributieve samenstelling (bv. *een pracht van een vrouw* vs *een prachtvrouw*), en voor zover wij weten, werd deze nooit eerder in verband gebracht met het syntactische patroon. Op theoretisch vlak biedt deze case study ons een interessante invalshoek om de vraag te beantwoorden of de syntactische en morfologische expressieve binominale patronen elkaar aanvullen of met elkaar overlappen, en meer algemeen, hoe syntactische en morfologische constructies zich tot elkaar (kunnen) verhouden. De verschillende (sub)patronen zullen daarvoor vergeleken worden op basis van hun productiviteit

² Het patroon wordt ook beschreven in de *ANS* (Haeseryn et al. 1997) en in het *Taalportaal* (Broekhuis 2020).

en semantische coherentie, twee parameters die volgens Barðdal (2008) omgekeerd gecorreleerd zijn.

In wat volgt, zullen we ons concentreren op vier positief-geconnoteerde nomina (*schat*, *droom*, *pracht* en *wonder*) waarvan er drie zowel in het syntactische als in het morfologische patroon kunnen worden ingepast, zoals in de onderstaande voorbeelden wordt geïllustreerd:

- (1) a. *een **schat** van een kind*
b. **een **schat**kind*
- (2) a. *een **droom** van een huis*
b. *een **droom**huis*
- (3) a. *een **pracht** van een dochter*
b. *een **pracht**dochter*
- (4) a. *een **wonder** van een vrouw*
b. *een **wonder**vrouw*

Zoals aangetoond wordt in (1), is het voorkomen van de corresponderende samenstelling niet systematisch. Ook andersom bestaan er nominale samenstellingen waarvan de N₁ een (positieve) evaluatie uitdrukt, maar die geen syntactische tegenhanger hebben (bv. *een bloedvaart* vs **een bloed van een vaart*, *een doodzonde* vs **een dood van een zonde*).

Net zoals het syntactische patroon heeft de morfologische constructie een expressief karakter en bevat ze twee nomina waarvan het tweede als referentiële hoofd functioneert en het eerste als evaluatieve modificeerder. Het is dus eveneens een Expressieve Binominale Constructie, maar dan gevormd op morfologisch vlak.

In de volgende sectie geven we een beknopt literatuuroverzicht van de twee patronen, en in sectie 3 formuleren we onze onderzoeksvragen en bespreken we de theoretische relevantie van deze studie. In sectie 4 stellen we onze corpusmethode en dataverzameling voor. Sectie 5 beschrijft de resultaten van het corpusonderzoek voor beide patronen en vergelijkt hun frequentie, productiviteit, semantische en formele eigenschappen. In sectie 6 bespreken we de belangrijkste resultaten voordat we in sectie 7 afsluiten met een aantal pistes voor vervolgonderzoek.

2. De Expressieve Binominale Constructie in syntaxis en morfologie

2.1. De een schat van een kind-constructie

In 1956 had Paardekooper al oog voor de bijzondere *een schat van een kind*-constructie. Uit deze studie bleek al dat de syntagma's binnen deze constructie sterk met elkaar verbonden zijn en specifieke vormelijke en semantische eigenschappen vertonen. De constructie werd ook door Everaert (1992) als een vaste verbinding beschouwd: 'het patroon heeft een beperkt aantal variabele posities maar is als geheel lexicaal en grammaticaal gefixeerd' (Everaert 1992: 10).

Zoals eerder aangegeven, komt de *een schat van een kind*-constructie ook in Verhagen (2005) aan bod. In zijn inleidend artikel over Constructiegrammatica toont Verhagen aan dat vorm-betekenisparen niet alleen in het lexicon voorkomen als woorden en idiomen, maar ook de vorm kunnen aannemen van abstractere patronen. De *een schat van een kind*-constructie wordt aangehaald als voorbeeld van een semi-schematische constructie, die Verhagen (2005: 202) als volgt schematisch weergeeft:

- (5) [Det – N₁ – van – (een) N₂] ↔ 'N₂ die in buitengewone mate kenmerkende eigenschappen vertoont van N₁ (subjectief-evaluerend)'

Als geheel heeft de constructie dus een subjectief-evaluerende functie. Het hele patroon duidt een soort N₂ aan, terwijl de N₁ verwijst naar een buitengewone eigenschap van de N₂. Bijgevolg is de N₂ het referentiële hoofd van het idioom, terwijl de N₁ een modifierende functie heeft.³

Vormelijk gezien bestaat dit sjabloon volgens Verhagen uit één enkel vast element, namelijk de prepositie *van*, terwijl alle andere componenten aan variatie onderhevig zijn. De geringste variatie is toegestaan op de positie van het onbepaald lidwoord *een* dat onmiddellijk op de prepositie volgt. De aanwezigheid van dit lidwoord is in maar één geval niet verplicht, namelijk wanneer de constructie in het meervoud staat (bv. *schatten van kinderen*). Voor de eerste determinant is meer variatie mogelijk (bv. *zo'n reus van een hond*), maar het bepaald lidwoord is uitgesloten in het Nederlands, want het leidt automatisch tot een compositionele bezitsbetekenis (cf. *de schat van een kind*).

De N₂ is het minst onderhevig aan beperkingen. Volgens Verhagen moet het wel om een telbaar substantief gaan; stofnamen en meervoudige eigennamen zijn om deze reden uitgesloten (bv. **een wonder van melk*, **monsters van de Pyreneeën*). Dat beide nomina in getal moeten overeenkomen, is een andere eigenschap van dit sjabloon. Wanneer deze restrictie

³ Dat de N₂ niet alleen semantisch maar ook syntactisch gezien als hoofd fungeert, komt tot uiting in het betreffende voornaamwoord dat ermee overeenstemt: in *een schat van een kind dat overdag heel weinig slaapt (...)*, verwijst *dat* niet alleen semantisch maar ook vormelijk naar *een kind* (Verhagen 2005: 203).

niet wordt toegepast (bv. *een schat van kinderen*), ruilt de constructie opnieuw zijn holistische betekenis in voor een compositionele possessieve betekenis.

Ten slotte merkt Verhagen (2005) op dat de constructie als geheel productief is binnen de voorgenoemde formele en semantische beperkingen. Het semi-schematische patroon is opgeslagen bij moedertaalsprekers zodat nieuwe instanties (bv. *een draak van een lied*, *dat monster van een virus*, *pareltjes van goals*, *een bom van een stem*) correct geïnterpreteerd en creatief gevormd kunnen worden. Naast het semi-schematische patroon zijn naar alle waarschijnlijkheid ook individuele frequente instanties opgeslagen als substantiële patronen, zoals *een schat van een kind*, *een boom van een kerel*, *een kast van een huis*.

2.2. Expressieve samenstellingen

Zoals eerder gezegd lijkt de syntactische EBC in bepaalde gevallen een morfologische tegenhanger te hebben in de vorm van een attributieve nominale samenstelling, met een N₁-lemma dat een subjectieve evaluatie uitdrukt ten opzichte van het hoofd (N₂).

Zulke evaluatieve samenstellingen sluiten nauw aan bij de ‘elative compounds’ die Hoeksema (2012) bestudeert:

Elative compounds belong to the expressive component of the lexicon. They add a certain subjective flavor to our speech, in a colorful and stylistically sensitive manner. They indicate a high degree of a property that is expressed by their right-hand member, the head of the compound, usually by making use of some kind of conventionalized comparison. (Hoeksema 2012: 97)

‘Elatieve’ samenstellingen (ook wel ‘similes’ genoemd) verwijzen dan meestal naar adjectivale samenstellingen waarbij de modificeerder als een vergelijkingspunt fungeert en tegelijkertijd een hoge graad aanduidt:

By the term *elative compound*, I will refer to any compound XY in which X serves as a modifier that is used to denote a very high degree of the property associated with head element Y. (...) [T]his means that elative compounds are possible only when Y is gradable. (Hoeksema 2012: 98)

De literatuur over zulke samenstellingen verwijst dan ook meestal naar adjectivale samenstellingen zoals *ijskoud* en *doodziek* (o.a. Booij 2010, Hoeksema 2012, Hendrikx et al.

2017, van der Wouden & Foolen 2017), wat logisch is omdat adjectieven vaak gradeerbaar zijn en daardoor gepaard kunnen gaan met de uitdrukking van een hoge evaluatieve graad. Nochtans geeft Hoeksema (2012: 115-117) ook voorbeelden van nominale elatieve samenstellingen met een gradeerbaar nominaal hoofd: bv. *bloedvaart*, *wolfshonger*, *doodzonde*.

In de nominale samenstellingen die centraal staan in onze studie drukt de N_1 eveneens een evaluatie uit, maar het nominale hoofd hoeft niet gradeerbaar te zijn (bv. *huis*, *dochter*, *vrouw*). Of de positieve evaluatie in *een prachtvrouw* of *een droomhuis* berust op een vergelijking, laten we voorlopig in het midden. In elk geval lijkt de modificeerder een gelijkaardige functie te hebben als de N_1 in het syntactische EBC-patroon, namelijk de subjectief-evaluerende uitdrukking van een buitengewoon kenmerk van de N_1 .

3. Onderzoeksdoelstellingen en theoretische relevantie

Zoals al in de inleiding aangekondigd, heeft ons onderzoek twee hoofddoelstellingen. Ten eerste willen we de syntactische EBC van naderbij bestuderen dankzij een diepgaande corpusstudie, en op die manier de constructionele kenmerken die in de literatuur worden aangehaald (zie sectie 2.1) toetsen aan ons corpusmateriaal. Ten tweede willen we dit syntactische patroon vergelijken met een potentiële morfologische tegenhanger die de vorm aanneemt van een nominale attributieve samenstelling waarvan de N_1 eveneens een evaluatieve functie heeft. Voor zover wij weten, werd de vergelijkende analyse van deze twee patronen nooit eerder uitgevoerd.

Dit onderzoek zal ons toelaten om drie alternantietypes te analyseren: de alternantie tussen de verschillende syntactische patronen (met *droom*, *pracht*, *schat* en *wonder* als N_1), de alternantie tussen de verschillende morfologische patronen (met *droom*, *pracht* en *wonder* als N_1) en, ten slotte, de alternantie tussen de syntactische en morfologische patronen met eenzelfde N_1 (bv. *een droom van een vrouw* vs *een droomvrouw*). Het laatste type alternantie heeft een specifiek theoretisch belang omdat het hier gaat om constructies die op een verschillende manier gevormd worden, met morfologische bouwstenen of op syntactisch niveau, en bovendien tot verschillende domeinen van de (traditionele) grammatica behoren, namelijk het lexicon en de syntaxis. Desondanks lijken ze een gelijkaardige functie te kunnen vervullen.

De Constructiegrammatica handhaaft echter geen strikte scheiding tussen de verschillende domeinen van de grammatica (zie, onder meer, Goldberg 2006, 2019; Hoffmann & Trousdale 2013; Verhagen 2005). Vanuit een constructioneel perspectief worden syntactische verbindingen en samenstellingen op een grammatica-lexicon continuüm geplaatst waar ze enkel verschillen op het vlak van hun graad van abstractie en complexiteit. Finkbeiner

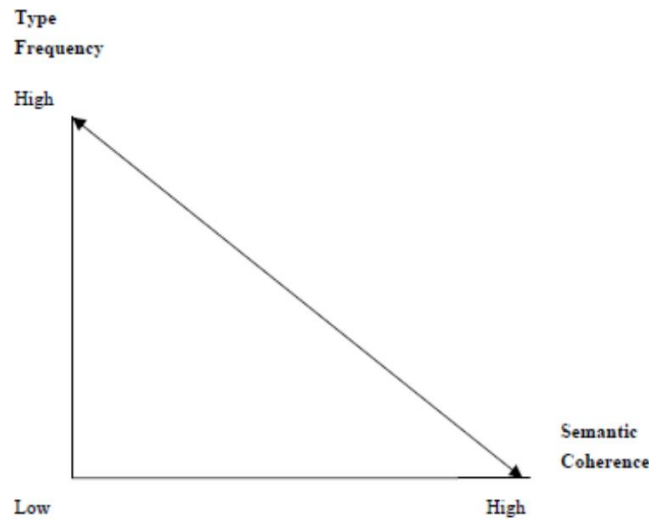
& Schlücker (2019) stellen dat het ‘constructicon’ kan gezien worden als een uitgebreid, maar gestructureerd netwerk van constructies. Volgens deze benadering geldt dat “compounds and MWEs [multiword expressions] can easily be treated as on a par with each other, both being complex constructions sharing certain conceptual or functional features” (Finkbeiner & Schlücker 2019: 7). Wat het Nederlands betreft, toont Booij (2019: 104-120) aan dat in zo’n constructioneel netwerk samenstellingen en equivalente syntactische verbindingen naast elkaar kunnen bestaan (bv. *wetenschapsbeleid* vs *wetenschappelijk beleid*). Ze kunnen echter ook in competitie met elkaar treden en de ene vorm kan dan zelfs de andere ‘blokkeren’: de vorming van de samenstelling **roodwijn*, bijvoorbeeld, wordt geblokkeerd door de al bestaande vaste verbinding *rode wijn*. Het feit dat deze competitie kan optreden tussen woorden en syntactische verbindingen bevestigt, volgens Booij (2019: 106), dat zowel morfologische als syntactische uitdrukkingen een lexicale functie kunnen vervullen en “that there cannot be a strict separation of morphology and syntax in the grammar of Dutch” (Booij 2019: 106).

Om de syntactische en de morfologische EBC met elkaar te kunnen vergelijken, zullen we in de volgende secties een corpusanalyse uitvoeren van hun formele en semantische kenmerken en hun productiviteit. Daarna zullen we in de discussie meer in detail ingaan op de typefrequentie en ‘semantische coherentie’ van beide constructies, en meer bepaald van hun subpatronen ingevuld met een bepaalde evaluatieve N₁.⁴ Volgens Barðdal (2008) bestaat er immers een omgekeerde correlatie tussen de typefrequentie van een constructie en haar semantische coherentie, schematisch weergegeven in Figuur 1:

This means that the higher the type frequency of a construction, the lower the degree of semantic coherence is needed for a construction to be productive.

Conversely, the lower the type frequency of a construction, the higher degree of semantic coherence is needed for a construction to be extendable. (Barðdal 2008: 34)

⁴ Semantische coherentie verwijst naar de interne samenhang tussen alle onderdelen van een constructioneel schema en naar de semantische compatibiliteit tussen de componenten en het overkoepelende schema: “By *schema coherence* I mean the internal consistency found between all the members of each schema or a category. Schemas or constructions can be morphologically, phonologically and/or semantically defined. I take syntactic constructions to be primarily semantically, sentence-functionally or pragmatically defined, although morphophonetics can play a role in a syntactic construction’s delimitation” (Barðdal 2008: 27).

Figuur 1: Omgekeerde correlatie tussen typefrequentie en semantische coherentie (figuur overgenomen uit Barðdal 2008: 35)

Semi-schematische patronen (of *constructional idioms*), die bestaan uit vaste en variabele elementen, leggen doorgaans formele en/of semantische beperkingen op aan de items die hun open *slots* kunnen invullen, en deze beperkingen begrenzen de productiviteit van de constructie. Dit wordt bijvoorbeeld mooi aangetoond in de studie van Gyselinck en Coleman (2016) over de pseudo-reflexieve resultatieve [SUBJ V REFL INT] constructie in het Nederlands (bv. *Hij lacht zich een breuk/ Ze werkt zich kapot/ Ik schreeuwde me de longen uit het lijf*). De auteurs laten zien dat het type versterker (INT) de keuze van het werkwoord (V) in meer of mindere mate kan beïnvloeden. Bijvoorbeeld, de versterker *kapot* in de constructie [SUBJ V REFL *kapot*] lijkt geen beperkingen op te leggen aan het V-slot: *zich kapot werken/lachen/schamen/zweten/schrikken/ergeren/vervelen/amuseren*, etc. komen allemaal voor in Gyselinck en Collemans corpusstudie. Anderzijds, omwille van de ‘semantische persistentie’ of het behoud van zijn oorspronkelijke betekenis, legt de versterker *de longen uit het lijf* de restrictie op dat het werkwoord tot een specifieke semantische klasse behoort: het moet een fysieke inspanning aanduiden en/of luid lawaai impliceren. *Zich de longen uit het lijf lopen/fietsen/schreeuwen* komen voor in het corpus, maar *zich de longen uit het lijf schamen/vervelen* zijn bijvoorbeeld niet geattesteerd in de data. Het laatste patroon is dan semi-productief aangezien de typeproductiviteit beperkt wordt door de vereiste semantische samenhang tussen het werkwoord en de versterker. De studie van Van Goethem en Norde (2020) over Nederlandse morfemen met een privatieve of approximatieve betekenis (*nep-*, *namaak-*, *schijn-*, enz.) bevestigt eveneens deze omgekeerde tendens tussen typefrequentie en semantische coherentie.

Na de bespreking van de corpusresultaten (sectie 5) zullen deze twee parameters ons in staat stellen om de verschillende subpatronen van de EBC op de *cline* van Barðdal te situeren,

en op die manier nog beter te bepalen welke (sub)patronen als equivalente tegenhangers functioneren en welke, op basis van hun typefrequentie en semantische kenmerken, als totaal verschillende constructies in het netwerk beschouwd moeten worden.

4. Corpusmethode en dataverzameling

Dit corpusonderzoek werd uitgevoerd via het SketchEngine platform (Kilgariff et al. 2014).⁵ We selecteerden het nlTenTen20 (Dutch web 2020) corpus omdat het een recent en omvangrijk corpus is (5,9 miljard woorden). Het is een webcorpus dat zowel formeel (bv. wetteksten) als informeel (bv. blogs) taalgebruik bevat, afkomstig van verschillende domeinen (referentieteksten, technologie, sport, enz.). Het is bovendien gelemmatiseerd en laat dus complexe zoekopdrachten toe, wat een vereiste was voor deze case study. Een ander voordeel is dat de TenTen corpora in meer dan 40 talen beschikbaar zijn, wat ons toelaat om de resultaten voor het Nederlands in toekomstig onderzoek te vergelijken met andere talen.⁶

In een eerste fase wilden we verkennen welke N_1 -lemma's het vaakst voorkomen in de syntactische EBC. Daarvoor voerden we de complexe zoekopdracht (6) in om [een N_1 van een]-sequenties op te sporen.

(6) [word="een"] [tag="noun.*"] [word="van"] [word="een"]

Dit leverde in totaal 4940 hits op (0,72 hits per miljoen tokens), waarvan we de 25 frequentste N_1 -lemma's met een evaluatieve functie selecteerden (zie Appendix). Hieruit blijkt dat de N_1 van de syntactische EBC een positieve (7), een negatieve (8) of een augmentatieve (9) connotatie kan hebben.

(7) een **pracht** van een N , een **schat** van een N , een **juweel** van een N , ...

(8) een **draak** van een N , een **monster** van een N , een **gedrocht** van een N , ...

(9) een **dijk** van een N , een **joekel** van een N , een **beest** van een N , ...

Zoals eerder aangekondigd, zullen we, in wat volgt, ons toespitsen op vier lemma's die een positieve evaluatie uitdrukken (*droom, pracht, schat, wonder*). Behalve het vaak voorkomende *schat* selecteerden we drie positieve lemma's die in samenstellingen voorkomen, maar met

⁵ <https://www.sketchengine.eu/>

⁶ Meer informatie over dit corpus is beschikbaar op de volgende webpagina: <https://www.sketchengine.eu/nltenten-dutch-corpus/>.

verschillende gebruiksfrequenties volgens de frequentielijst in de Appendix (*pracht* staat op de tweede plaats, *droom* komt op de negende plaats en *wonder* valt buiten de top 25).⁷

De corpusstudie is gebaseerd op een steekproef van 2000 corpusvoorbeelden van het syntactische patroon en evenveel van het morfologische patroon, willekeurig verzameld uit het nlTenTen20 webcorpus op *SketchEngine*. De volgende complexe zoekopdrachten werden ingevoerd:

(10) Syntactische EBC:

```
[lemma="een"][lemma="droom|pracht|schat|wonder"][lemma="van"]  
[lemma="een"]?[tag="noun.*"]
```

(11) Morfologische EBC:

```
[lemma="een"][lemma="droom.+|pracht.+|schat.+|wonder.+" & tag="noun.*" &  
lemma!="droombeeld|prachtig|schateren|schatbewaarder|schaterlach|schatkamer|sch  
atkist|schatje|schatting|schatplichtig|schatrijk|schattig|wonderlijk|wonderwel|wonder  
baarlijk|wondermooi|wondertje"]
```

In de syntactische zoekopdracht (10) werd naast het verplichte voorzetsel *van* ook gespecificeerd dat de eerste determinant het onbepaald lidwoord *een* moest zijn. Zoals eerder besproken in sectie 2.1, is meer variatie mogelijk in deze positie, met uitzondering van het bepaald lidwoord, maar het niet-specificeren van *een* in dit eerste slot leidde in eerste instantie tot te veel irrelevante resultaten. De N₁-positie kan ingevuld worden door de lemma's *droom*, *pracht*, *schat* of *wonder*. Wat het N₂-slot betreft, werd enkel aangegeven dat dit een zelfstandig naamwoord moest zijn. Voor de Det₂-positie vulden we een optioneel gebruik – aangeduid door het vraagteken – van *een* in. Aangezien voor Det₁ *een* gespecificeerd is, verwachten we enkel voorbeelden in het enkelvoud, maar we lieten de optie voor een afwezig Det₂ open om na te gaan of ontelbare N₂'en, zonder lidwoord, daadwerkelijk uitgesloten zijn (zie sectie 2.1).

Voor de morfologische zoekopdracht zochten we naar nomina (tag="noun.*") die beginnen met *droom*, *pracht*, *schat* of *wonder*, en – omwille van de vergelijkbaarheid met de syntactische resultaten – ingeleid zijn door het onbepaald lidwoord *een*. De eerste zoekresultaten bevatten echter zoveel ruis dat we beslisten een hele reeks irrelevante lemmata

⁷ Er dient opgemerkt te worden dat deze frequentielijst gebaseerd is op alle voorbeelden van de sequentie [*een* N *van een*], zonder manuele filter, en dat deze frequenties dus ook een proportie irrelevante voorbeelden omvatten. De frequenties en andere resultaten die in sectie 5 worden voorgesteld, zijn wel gebaseerd op datasets van enkel relevante voorbeelden.

vooraf uit te sluiten (bv. *prachtig, schateren, wonderlijk*) die – ondanks de nominale filter – toch door de mazen van het net waren geglipt.

De twee steekproeven van elk 2000 voorbeelden werden daarna manueel gecheckt om enkel relevante resultaten over te houden die beantwoorden aan de kenmerken van de EBC. Als selectiecriteria golden in beide constructies twee regels: de N₂ functioneert als referentieel hoofd en de N₁ is een evaluatieve modificeerder. Een handige test om beide criteria te checken bestaat erin de constructie te vervangen door een alternatief met een evaluatief adjectief in plaats van de N₁ (bv. *een pracht van een vrouw/een prachtvrouw = een prachtige vrouw*). Vaak werd ook de context in beschouwing genomen: samenstellingen zoals *wonderdokter*, bijvoorbeeld, werden enkel als relevant beschouwd in contexten waar metaforisch verwezen wordt naar een fantastische dokter die niet letterlijk wonderen verricht. Op basis van deze criteria werden 561 voorbeelden van het syntactische patroon uitgesloten en 260 van het morfologische patroon. Voorbeelden (12-16) illustreren enkele van deze irrelevante gevallen.

(12) **Gevoelens die je misschien bent tegengekomen tijdens **een droom van een leeuw***

(13) **Er zou **een schat van een farao** (...) verborgen zijn in de vaas boven op het monument.*

(14) **Dan geschiedt er **een wonder van Gods goedheid***

(15) **Gelukkig is er een **schatkaart** waar nog tips op staan.*

(16) **Een **droomrijk** 2006 toegewenst*

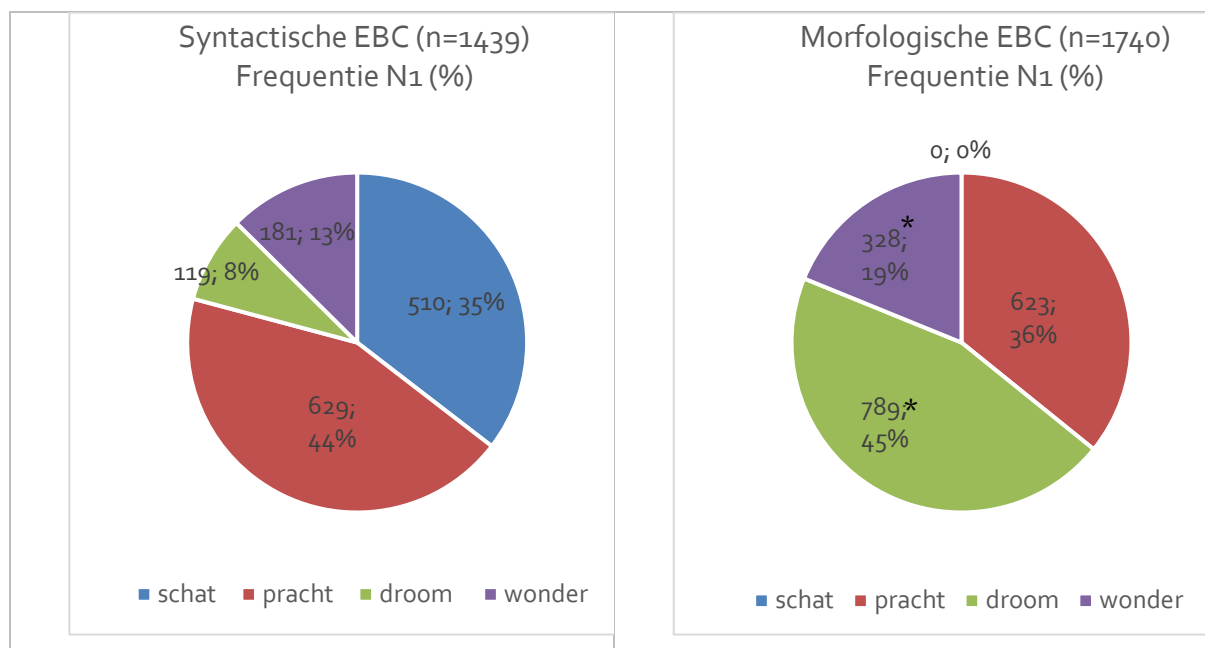
Ten slotte werden de N₂'en van de syntactische en morfologische constructies geannoteerd naargelang hun semantische categorie (nl. persoon, dier, voorwerp, concept, plaats), telbaarheid en complexiteit (simplex woord, samenstelling, nominale constituent).

5. Resultaten

In wat volgt, vergelijken we het syntactische en het morfologische patroon op basis van de volgende criteria: hun frequentie en productiviteit (5.1), hun semantische eigenschappen (5.2) en hun vormelijke kenmerken (5.3).

5.1. Frequentie en productiviteit

In totaal is ons corpusonderzoek gebaseerd op 1439 voorbeelden van de syntactische EBC en 1740 van de morfologische EBC.

Figuur 2: Frequentie van de N₁ in de syntactische en morfologische EBC

Zoals de taartdiagrammen in Figuur 2 aantonen, is de frequentie van de verschillende N₁'en in beide patronen erg uiteenlopend. In de syntactische constructie komt *schat* in 35% van de gevallen als N₁ voor, terwijl dit lemma, zoals verwacht, nooit als een evaluatieve N₁ optreedt in de samenstellingen. *Pracht* komt nog vaker voor (44%) dan *schat* in het syntactische patroon. *Wonder* (13%) en *droom* (8%) komen er het minst vaak voor als N₁.

In de morfologische EBC, daarentegen, komt *droom*- (45%) frequenter voor dan *pracht*- (36%). De *wonder*-constructies komen hier op de laatste plaats. De *droom*- en de *wonder*-constructies nemen een significant grotere proportie in de morfologische dataset in dan in de syntactische (*droom*: $\chi^2 = 355.06$, $p < .00001$; *wonder*: $\chi^2 = 19.35$, $p = .000011$); de statistisch significante verschillen worden in de diagrammen aangeduid door een asteriskteken na het percentage.

Om de productiviteit van beide patronen te vergelijken, berekenden we de type-token ratio (TTR) en hapax-token ratio of potentiële productiviteit (PP) op basis van de N₂-lemmata die in de dataset voorkwamen (zie Baayen 2009). Tabel 1 vergelijkt deze scores voor beide constructies: hieruit blijkt dat de syntactische constructie over het algemeen productiever is dan haar morfologische tegenhanger, zowel wat het aantal types als het aantal hapaxen betreft.

	Syntactische EBC	Morfologische EBC
TTR	761/1439 = 0.53	522/1740 = 0.30
PP	629/1439 = 0.44	322/1740 = 0.19

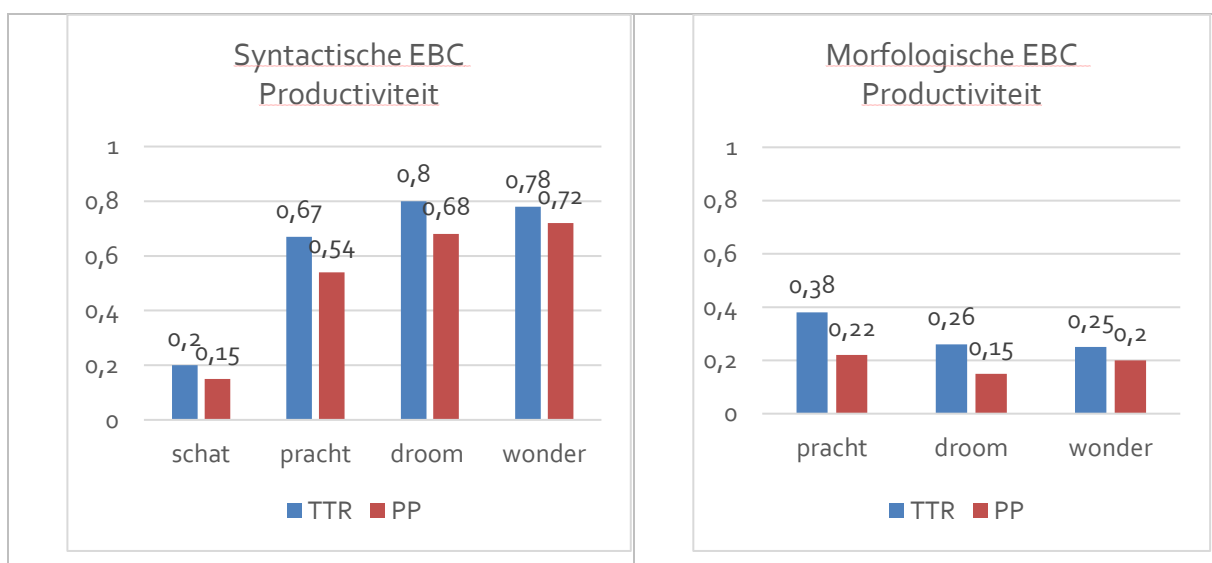
Tabel 1: Productiviteitsscores van de syntactische en morfologische EBC

De frequentste voorbeelden van de syntactische constructie zijn *een schat van een hond* (n=92), *een schat van een man* (n=55) en *een schat van een vrouw* (n=54), drie voorbeelden met *schat* als N₁. Ook al staat de syntactische EBC bekend als de *een schat van een kind*-constructie, toch komt deze uitdrukking maar 20 keer voor in onze dataset. De vaakst voorkomende expressieve binominale samenstellingen zijn *wondermiddel* (n=159), *droomvakantie* (n=62) en *wonderkind* (n=58). In (17) en (18), ten slotte, geven we een paar voorbeelden die maar één keer in de dataset voorkomen (hapaxen).

- (17) *een droom van een stofzuiger, een pracht van een ribeye steak, een schat van een meisjespapegaai, een wonder van een kleurenharmonie*
 (18) *een droomkapsel, een prachtexcuus, een wonderzoekmachine*

In Figuur 3 wordt de productiviteit van beide patronen vergeleken voor de verschillende N₁'en. Hieruit blijkt dat in het syntactische patroon de constructies met *droom* en *wonder* de hoogste productiviteit vertonen in onze dataset, op de voet gevolgd door de syntactische constructie met *pracht* als N₁. Het patroon met *schat* is het minst productief is: dit betekent dat het vaak met dezelfde types voorkomt, zoals de top 3 van hierboven, en weinig hapaxen vormt.

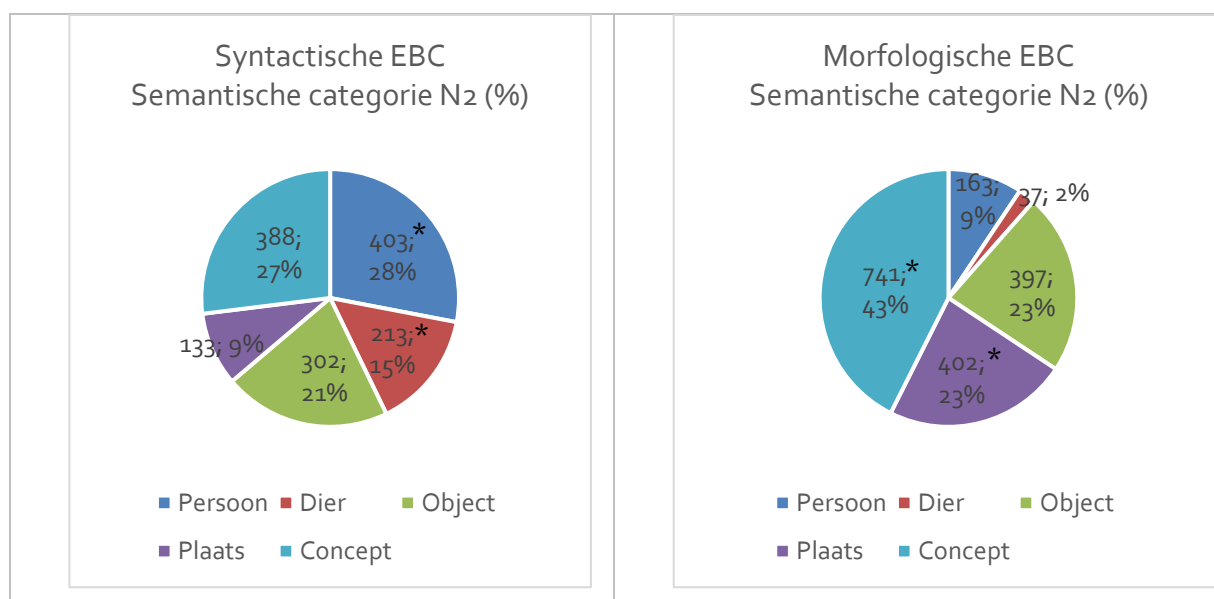
De morfologische EBC's vertonen alle drie lage productiviteitsscores. De samenstellingen met *pracht*- zijn er het meest productief, de samenstellingen met *droom*- en *wonder*- het minst.

Figuur 3: Productiviteitsscores van de syntactische en morfologische EBC

5.2. Semantische eigenschappen

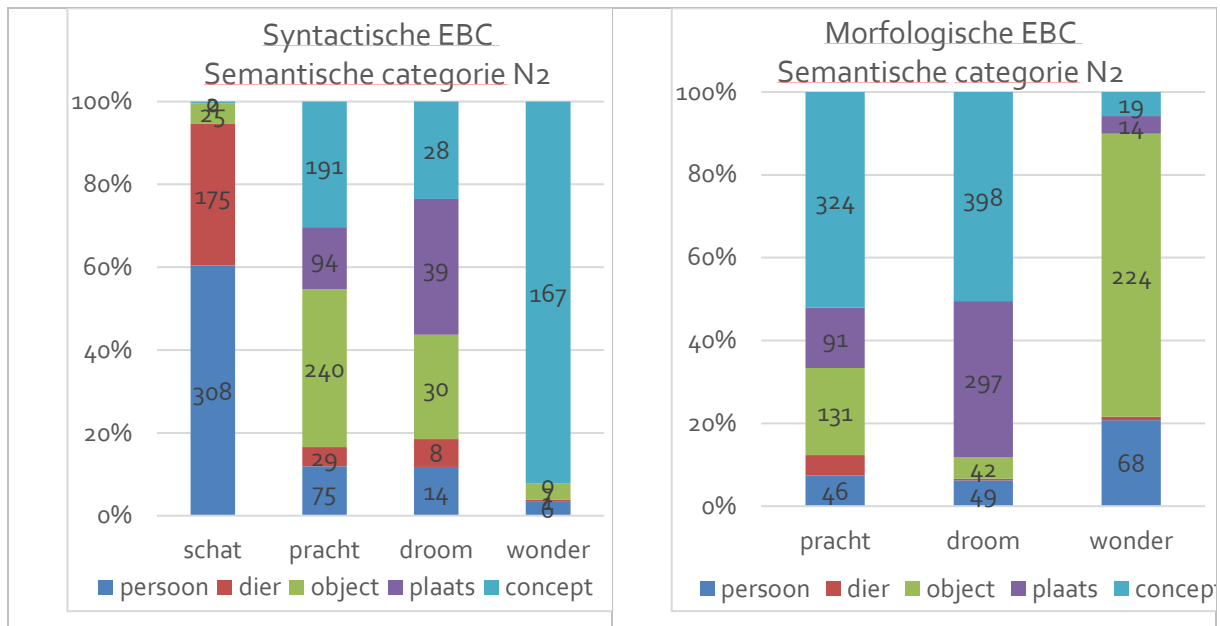
Om beide patronen op semantisch vlak met elkaar te vergelijken, deelden we de N₂-lemmata van beide constructies in volgens hun semantische categorie (persoon, dier, object, plaats, concept). Zoals al kon worden afgeleid uit de frequentste voorbeelden van beide constructies, zijn er opvallende verschillen. Figuur 4 toont aan dat, in vergelijking met de morfologische EBC, de syntactische constructie significant frequenter gebruikt wordt om bezielde N₂'en te evalueren, namelijk personen (19) en dieren (20) (Persoon: $\chi^2 = 198.73$, $p < .00001$; Dier: $\chi^2 = 182.15$, $p < 0.00001$), terwijl deze semantische categorieën nauwelijks voorkomen in de morfologische EBC. In deze laatste constructie verwijst de N₂ significant frequenter naar een abstract concept (21) of een plaats. (22) (Concept: $\chi^2 = 83.94$, $p < .00001$; Plaats: $\chi^2 = 97.77$, $p < 0.00001$). Enkel de proporties voor objecten (23) in beide patronen verschillen niet op een significante manier ($\chi^2 = 0.64$, $p = .42$).

Figuur 4: Semantische categorie van de N₂ in de syntactische en morfologische EBC

- (19) *Ik zou nooit van mezelf zeggen: 'Ik ben **een droom van een moeder**'.*
- (20) *Na het verlies van onze Sammy is Rose bij ons gekomen, ook **een schat van een labrador** (...)*
- (21) *Beleid ontwikkelen, dat is natuurlijk **een prachtbaan**, als je van vergaderen houdt en graag dikke pakken papier voltikt.*
- (22) *Een oud winkelpand of voormalige kantoorruimte omtoveren in **een droomappartement**? Ook hier hebben wij ervaring mee!*

- (23) *Jan Hepkes kocht hoewel hij niet kon fietsen in Leeuwarden een fiets. Hij kon er meteen op fietsen. Het was **een wonderfiets**, die door bleef fietsen nadat hij eraf gesprongen was.*

Figuur 5: Semantische categorie van de N₂ in de syntactische en morfologische EBC voor de verschillende N₁'en

Figuur 5 toont de verdeling van semantische categorieën per N₁. Hieruit blijkt onder meer dat vooral de *een schat* van een N₂-constructie gecombineerd wordt met personen en dieren (bv. *een schat van een kleindochter*, *een schat van een beest*). De syntactische constructies met *pracht* en *droom* als N₁ vertonen een meer gevarieerd beeld, met voornamelijk onbezielde semantische categorieën (objecten, concepten en plaatsen): bv. *een pracht van een bruidstaart*, *een droom van een winkel*. De syntactische *wonder*-constructie trekt voornamelijk N₂-lemma's aan die verwijzen naar concepten (bv. *een wonder van eenvoud*).

In de morfologische EBC vertonen de *pracht*- en *droom*- samenstellingen semantisch gezien het meest gevarieerde beeld. *Pracht*-samenstellingen komen het vaakst voor in combinatie met N₂-lemma's die verwijzen naar abstracte concepten (bv. *een prachtkans*) en *droom*- samenstellingen met abstracte en spatiale lemma's (bv. *een droombevalling*, *een droomstrand*). De *wonder*-samenstellingen worden grotendeels gevormd door één bepaalde (gelexicaliseerde) samenstelling, namelijk *wondermiddel* dat 158 keer voorkomt op 328 tokens. Toch zijn ook veel andere combinaties met *wonder*- mogelijk, maar wel voornamelijk lemma's die verwijzen naar objecten (83 verschillende types, bv. *wonderpil*, *wonderbalsem*, *wonderlaars*).

5.3. Formele eigenschappen

Wat betreft de formele eigenschappen van beide constructies, zullen we in eerste instantie op twee vergelijkingspunten ingaan: de telbaarheid en de complexiteit van de N₂.

In voorgaand onderzoek (zie sectie 2.1) werd aangegeven dat ontelbare N₂'en uitgesloten zijn in de syntactische EBC. Onze zoekopdracht met optioneel *een* in de Det₂ positie liet ons toe ook voorbeelden van ontelbare N₂-lemma's op te sporen (bv. (24)). Deze blijken zelfs vaker dan verwacht voor te komen (9% in totaal), en voornamelijk in het *een wonder van* N₂-patroon (25) waar de N₂ zelfs in 69% van de gevallen een ontelbaar substantief is.

- (24) *Toen de bruid uiteindelijk in **een droom van zijde**, zonder een enkele veer verscheen, kreeg ik later als "dank" dit struisvogelei.*
- (25) *De Digitale Stad is weliswaar **een wonder van gebruikersvriendelijkheid**, zeker in vergelijking met het 'kale' Internet (...)*

Wat de complexiteit van de N₂ betreft, zien we een duidelijk verschil tussen beide constructies. Het syntactische patroon laat veel vaker complexere N₂-types toe, voornamelijk samenstellingen, in 16% van de gevallen (zie voorbeeld (26)), maar ook zelfs nominale constituenten, in 6% van de gevallen (zie voorbeeld (27)).

- (26) *De kraamtijd is prima verlopen. Wij hadden **een schat van een kraamverzorgster** en ook nog een prima stagiaire.*
- (27) *Israël is inderdaad **een wonder van democratie en rechtsstaat**.*

In de morfologische constructie komen samenstellingen in het N₂-slot maar zelden voor (2%) (zie voorbeeld (28)), en zijn nominale constituenten volledig uitgesloten.

- (28) *De hoeveelheden voor onderstaande recepten zijn alle berekend voor **een wonderbakpan** met een middellijn van 28 cm*

Het beperkte aantal samenstellingen als N₂ in het morfologische patroon heeft uiteraard te maken met het feit dat recursiviteit binnen deze constructie tot te lange en complexe woorden zou leiden. De grotere variatiemogelijkheden qua vorm in de syntactische EBC zijn hoogstwaarschijnlijk een bron van haar hogere productiviteit: meer formele variatie gaat

gepaard met meer verschillende mogelijkheden qua types en hapaxen. De formele beperkingen in de morfologische EBC kunnen dan weer een verklaring bieden voor de lagere productiviteit van dit patroon.

Ten slotte willen we nog een aantal speciale vormelijke kenmerken van de syntactische EBC illustreren die ons corpus aan het licht bracht. Opvallend is dat een aantal corpusvoorbeelden een N₁ of N₂ in het meervoud vertonen, ondanks het feit dat onze zoekopdracht het enkelvoudig lidwoord *een* specificeerde in de eerste positie. De naamwoordelijke constituent wordt dan vaak voorafgegaan door het uitroepend voornaamwoord *wat* (Haeseryn et al. 1997). Voorbeelden (29-30) tonen aan dat daarbij zowel de N₁ als de N₂ in het meervoud kan voorkomen. Maar ook buiten de *wat een*-uitroep vinden we voorbeelden met een meervoudig N₂ (31). In tegenstelling tot wat de literatuur voorschrijft (zie sectie 2.1), vinden we in het corpusmateriaal wel degelijk voorbeelden waarbij N₁ en N₂ niet in getal overeenkomen (30-31).

(29) *Maar **wat een schatten van zoons** heb je!*

(30) ***Wat een pracht van een foto's!***

(31) *Het zijn echt **een schat van een mensen** (...)*

Een ander opvallend formeel kenmerk is dat de N₁ ook in de diminutievorm kan voorkomen, althans in de *schat*-constructie, waar we opnieuw zowel enkelvoudige als meervoudige vormen tegenkwamen (32-34).

(32) *Wat **een schatje van een pup!***

(33) *Wat heb je toch **een schatjes van kinderen***

(34) *En kijk eens wat **een schatjes van babybroekjes** Alie ervan gemaakt heeft !!*

Ten slotte bevatte onze steekproef ook een interessant voorbeeld van nevenschikking van twee verschillende evaluatieve N₁'en (35).

(35) ***Een pracht en een schat** van een vogel*

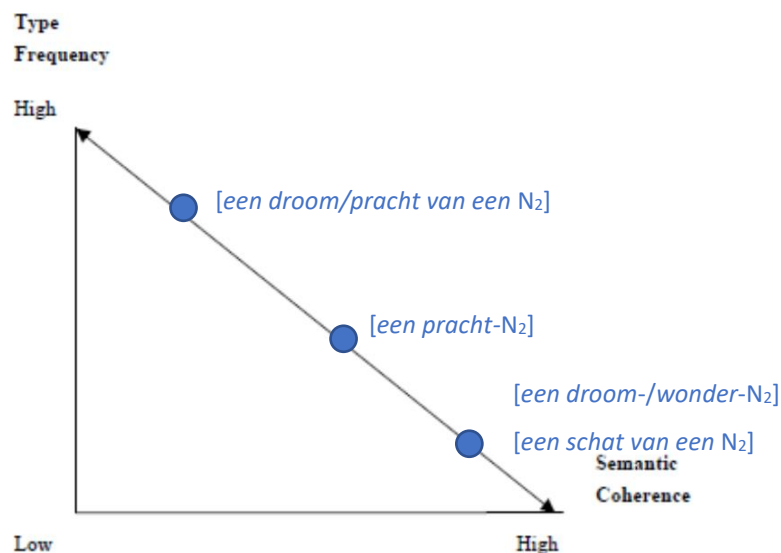
6. Discussie en conclusies

In de voorgaande secties hebben we de syntactische en morfologische EBC met een positief-evaluerende N₁ op drie verschillende vlakken vergeleken: op basis van hun frequentie en productiviteit, hun semantische eigenschappen en hun vormelijke kenmerken.

Wat de frequentie en productiviteit betreft, hebben we vastgesteld dat het syntactische patroon over het algemeen productiever is dan het morfologische; vooral de syntactische constructies met *droom*, *wonder* en *pracht* vertonen hoge productiviteitsscores. De combinaties met *schat* vertonen een lagere productiviteit, en sommige vaak voorkomende voorbeelden (bv. *een schat van een hond*, *een schat van een man*) worden hoogstwaarschijnlijk in hun geheel opgeslagen in het mentale lexicon van de spreker. Het morfologische patroon is minder productief. De laagste productiviteitsscores vinden we in de *droom*- en *wonder*-samenstellingen. Omwille van zijn hoge frequentie kan de samenstelling *wondermiddel* zelfs als een gelexicaliseerde instantie van de *wonder*-constructie beschouwd worden. Evaluatieve samenstellingen met *schat*- komen niet voor; in samenstellingen zoals *schatkaart* en *schateiland* wordt de niet-metaforische betekenis van *schat* behouden en deze samenstellingen werden daarom uit de steekproef verwijderd. *Blocking* door het adjectief *schattig* is geen geldig argument om de afwezigheid van evaluatieve *schat*-samenstellingen te verklaren (*een schat van een hond/een schattige hond/*een schathond*), want dan zouden we ook *blocking* van de *pracht*-, *droom*- en *wonder*- samenstellingen moeten verwachten (bv. *een prachtvrouw/een prachtige vrouw*, *een droomhuis/een droomachtig huis*, *een wondermiddel/een wonder(baar)lijk middel*).

Semantisch gezien merken we een opvallende taakverdeling tussen beide patronen: de syntactische EBC komt bij voorkeur voor met bezielde N₂-lemmata (personen en dieren), terwijl het morfologische patroon net vaker gepaard gaat met onbezielde N₂'en (plaatsen, concepten, objecten).

Ten slotte toonde onze corpusstudie aan dat het syntactische patroon meer variatie toelaat in vormelijke complexiteit van de N₂: samenstellingen zijn veel frequenter in het N₂-slot van het syntactische patroon, en zelfs nominale constituenten zijn niet uitgesloten. Dit laatste punt brachten we in verband met de hogere productiviteit van het syntactische patroon. We kunnen ook een verband vinden tussen de semantiek en de productiviteit van de constructies. Zoals besproken in sectie 3, bestaat er volgens Barðdal (2008) immers een omgekeerde correlatie tussen de typefrequentie van een constructie en haar semantische coherentie. In Figuur 6 plotten we de verschillende bestudeerde constructies op Barðdals *cline* volgens hun respectievelijke productiviteitsscores (zie sectie 5.1).

Figuur 6: De syntactische en morfologische EBC's op Bardðals cline (2008: 35) van typefrequentie en semantische coherentie

De constructies met de hoogste TTR aan de top van de *cline* vertonen inderdaad ook een lage graad van semantische coherentie: in sectie 5.2 werd al aangetoond dat de *[een droom/pracht van een N₂]*-patronen weinig semantische beperkingen opleggen aan de semantische categorie van de N₂.

De constructies met een lage typefrequentie onderaan de *cline*, namelijk *[een droom-/wonder-N₂]* en *[een schat van een N₂]* vertonen daarentegen een hoge graad van semantische coherentie: zoals bleek uit de semantische analyse in 5.2, worden de *wonder*-samenstellingen bijna uitsluitend gecombineerd met N₂-lemma's van eenzelfde semantische categorie ('object'), komen de *droom*-samenstellingen voornamelijk voor met lemma's die verwijzen naar concepten en plaatsen, en wordt de *[een schat van een N₂]*-constructie vooral gebruikt om waardering ten aanzien van personen en dieren uit te drukken. Nieuwe instanties van deze constructies beantwoorden dan ook vaak aan deze semantische beperkingen. In recente neologismen met *wonder*-, bijvoorbeeld, lijkt de N₂ inderdaad doorgaans tot de 'object'-categorie te behoren (bv. *een wondervaccin*, *wonderbonen*).

De *pracht*-samenstellingen, daarentegen, kunnen we in het midden van het continuüm situeren omwille van hun middelmatige productiviteit, die gepaard gaat met een matige graad van semantische coherentie, namelijk een tendens om N₂-lemma's aan te trekken die verwijzen naar concepten en objecten, zonder de andere semantische categorieën uit te sluiten (zie sectie 5.2).

De bovengenoemde constructies bevestigen Barðals hypothese die uitgaat van een omgekeerde correlatie tussen typefrequentie en semantische coherentie. Een belangrijke uitzondering op deze tendens geldt echter voor *[een wonder van een N₂]*, dat een hoge

typefrequentie combineert met een hoge graad van semantische coherentie, namelijk een duidelijke voorkeur voor N₂'en die naar abstracte concepten verwijzen. Binnen deze semantische beperking heeft deze constructie dus wel een hoge productiviteit ontwikkeld, die ook af te lezen is aan de hoge score voor potentiële productiviteit op basis van het aantal hapaxen (0.72). Deze constructie vertoont dus geen omgekeerde verhouding tussen beide parameters en valt daarom buiten de *cline*.

Figuur 6 staat ons ook toe aan te geven welke syntactische en morfologische EBC's nauwere tegenhangers van elkaar zijn dan andere. In sommige gevallen hebben sprekers de keuze tussen twee alternatieven. We kunnen de alternantie in zulke gevallen beschouwen als “a choice point for the individual language user” (Pijpops 2020: 286). Dit is bijvoorbeeld het geval voor de [*een pracht van een N₂*] en de [*een droom van een N₂*]-constructies, die beide een hoge typefrequentie en een lage semantische coherentie vertonen. Deze patronen komen met een heel gevarieerd gamma van lemma's voor uit verschillende semantische categorieën; we vinden regelmatig ook dezelfde lemma's in beide patronen (bv. *een droom/pracht van een auto, vrouw, slaapkamer, ...*). Ook de syntactische en morfologische *pracht*-constructies zijn in grote mate inwisselbaar. De voorbeelden *een pracht van een constructie* vs *een prachtconstructie* in de titel van deze paper lijken dus op grond van onze analyse goede alternatieven.

In andere gevallen zijn de kenmerken van de syntactische en corresponderende morfologische subpatronen echter erg uiteenlopend. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de *droom*-constructies, waarbij het syntactische patroon veel productiever is dan het morfologische en semantisch gezien breder inzetbaar is: het belangrijkste verschil is dat het syntactische patroon frequenter met objecten voorkomt (bv. *een droom van een jurk/motor/accordeon/...*) dan de *droom*-samenstellingen, die vooral positieve waardering ten opzichte van concepten en plaatsen uitdrukken (bv. *een droomvakantie, een droombaan, een droomlandschap*). Ook de *wonder*-constructies kunnen we niet als equivalente alternatieven van elkaar beschouwen aangezien het syntactische patroon een hoge productiviteit met een voorkeur voor conceptuele N₂-lemma's combineert (bv. *een wonder van vertelkunst*), terwijl de *wonder*-samenstellingen een lage typefrequentie vertonen en een semantische voorkeur voor N₂'en die verwijzen naar objecten (bv. *een wonderbakpan*).

Ten slotte kunnen we stellen dat, vanuit het theoretische perspectief van de Constructiegrammatica, de *cline* ook een continuüm van meer schematische naar meer substantiële constructies impliceert. De productieve patronen bovenaan de *cline* vertonen een hogere schematiciteit omdat ze flexibeler ingevuld kunnen worden met N₂'en van verschillende vorm en betekenis. De minst productieve patronen onderaan de *cline* zijn onderhevig aan meer

formele en semantische beperkingen, en geven bijgevolg aanleiding tot formaties met een hoge lexicalisatiegraad zoals *wondermiddel*.

Op basis van onze steekproef kunnen we besluiten dat op het meest abstracte niveau de syntactische en morfologische EBC met positief-evaluerende N₁'en complementair zijn: het syntactische patroon wordt vaker gebruikt voor de positieve evaluatie van bezielde naamwoorden en het morfologische patroon vertoont een voorkeur voor onbezielde items. Op het niveau van de specifieke *schat*-, *droom*-, *pracht*- en *wonder*- constructies moeten we echter een meer genuanceerd beeld schetsen waarbij sommige syntactische patronen geen morfologisch equivalent hebben (de *schat*-constructie), andere over een goed morfologisch alternatief beschikken (de *pracht*-constructie) en nog andere erg verschillen van de corresponderende samenstelling (de *droom*- en *wonder*- constructies). De stelling dat “compounds and MWEs [multiword expressions] can easily be treated as on a par with each other, both being complex constructions sharing certain conceptual or functional features” (Finkbeiner & Schlücker 2019: 7) (zie sectie 3) moet volgens ons dan ook genuanceerd worden. Gedetailleerd corpusonderzoek is nodig om aan te tonen in welke gevallen morfologisch en syntactisch gevormde uitdrukkingen op gelijke voet behandeld kunnen worden en wanneer niet.

7. Perspectieven voor verder onderzoek

Ons corpusonderzoek bracht een aantal interessante verschillen tussen de syntactische en de morfologische EBC in het Nederlands aan het licht: de syntactische constructie is over het algemeen productiever, laat meer variatie toe in de vorm van de N₂ en wordt vaker gecombineerd met bezielde N₂'en dan de morfologische EBC.

We beperkten ons echter in deze studie tot slechts vier positief-geconnoteerde N₁'en en zouden in vervolgonderzoek deze resultaten moeten vergelijken met andere N₁-types, inclusief negatieve (bv. *draak*, *monster*) en augmentatieve N₁'en (bv. *kanjer*, *reus*, *beer*). In bepaalde gevallen bestaat er hier ook een morfologische tegenhanger (bv. *een reus van een hond/een reuzenhond*, *een monster van een hit/een monsterhit*), maar deze alternantie is allesbehalve systematisch (bv. *een draak van een lied/*een draaklied*, *een kanjer van een fout/*een kanjerfout*). Sommige evaluatieve N₁'en lijken daarenboven vaker voor te komen in adjectivale dan in nominale samenstellingen (bv. *reuzesterk*, *berelekker*).

De vraag waarom er in bepaalde gevallen wel een morfologische tegenhanger blijkt te zijn en in andere niet, blijft voorlopig nog zonder sluitend antwoord. Zoals eerder gezegd, lijkt *blocking* door een verwant evaluatief adjectief geen geldig argument te zijn. Toch lijkt het ons

de moeite waard om eventuele competitie met andere verwante constructies verder te onderzoeken, zoals bv. *mijn droomhuis* vs *het huis van mijn dromen*.

Ten slotte zouden we in navolging van Foolen (2004) beide constructies ook verder willen onderzoeken op cross-linguïstisch vlak. De syntactische EBC werd al vrij uitvoerig onderzocht in andere Germaanse talen, zoals het Engels (o.m. Aarts 1994, 1998), en in de Romaanse talen (cf. Larrivé 1994, Piunno 2022), maar dat geldt niet voor de vergelijking met de morfologische EBC. Deze morfologische variant is nochtans ook voorhanden in andere Germaanse talen (bv. *a dream of a car/a dream car*). Voor de Romaanse talen kan dan weer opgemerkt worden dat de syntactische constructie opvallende kenmerken vertoont op het formele vlak, zoals de mogelijkheid om ook bepaalde adjectieven in het N₁-slot te gebruiken in het Frans (bv. *une drôle d'histoire* ‘een grappig verhaal’) en de mogelijkheid om een bepaald lidwoord in de Det₁-positie te plaatsen in het Spaans (bv. *el imbécil de tu hermano* ‘die (lett. de) idioot van je broer’).

In toekomstig onderzoek zouden we graag de eigenschappen van deze “pracht van een constructie” verder in kaart brengen door nieuwe corpusstudies die uitgaan van bovengenoemde onderzoekspistes.

Referenties

- Aarts, B. (1994). The syntax of binominal noun phrases in English. *Dutch Working Papers in English Language and Linguistics* 30, 1-28.
- Aarts, B. (1998). Binominal noun phrases in English. *Transactions of the Philological Society* 9(1), 117-158.
- Baayen, H. (2009). Corpus linguistics in morphology: Morphological productivity. In A. Lüdeling & M. Kytö (red.), *Corpus linguistics. An international handbook*. Berlin & New York: de Gruyter, 900-919.
- Barðdal, J. (2008). *Productivity: Evidence from case and argument structure in Icelandic*, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Booij, G. (2010). *Construction Morphology*. Oxford: Oxford University Press.
- Booij, G. (2019). Compounds and multi-word expressions in Dutch. In: B. Schlücker (red.), *Complex Lexical Units: Compounds and Multi-Word Expressions*. Berlin & Boston: De Gruyter, 95-126.

- Broekhuis, H. (2020). 4.2.1. The N *van een* N 'N of a N' construction. Taalportaal. [url: https://www.taalportaal.org/taalportaal/topic/link/syntax____Dutch__np__n4__nouns4__binominal.4.2.1.xml] (geraadpleegd 6 december 2022).
- Everaert, M. (1992). Nogmaals: een schat van een kind. In: H. Bennis & J. W. de Vries (red.), *De binnenbouw van het Nederlands. Een bundel artikelen voor Piet Paardekooper*. Dordrecht: ICG Publications, 45-54.
- Finkbeiner, R. & Schlücker, B. (2019). Compounds and multi-word expressions in the languages of Europe. In: B. Schlücker (red.), *Complex Lexical Units: Compounds and Multi-Word Expressions*. Berlin & Boston: De Gruyter, 1-44.
- Foolen, A. (2004). Expressive binominal NPs in Germanic and Romance languages. In: G. Radden & K.-U. Panther (red.), *Studies in linguistic motivation*. Berlin: Mouton de Gruyter, 75-100.
- Gyselinck, E. & Coleman, T. (2016). *Je dood vervelen of je te pletter amuseren?* Het intensiverende gebruik van de pseudoreflexieve resultatiefconstructie in hedendaags Belgisch en Nederlands Nederlands. *Handelingen: Koninklijke Zuid-Nederlandse Maatschappij voor Taal- en letterkunde en geschiedenis* 69. 103-136.
- Goldberg, A. (2006). *Constructions at Work: the nature of generalisation in language*. Oxford: Oxford University Press.
- Goldberg, A. (2019). *Explain Me This: Creativity, Competition, and the Partial Productivity of Constructions*. Princeton: Princeton University Press.
- Haeseryn, W., Romijn, K., Geerts, G., de Rooij, J. & van den Toorn, M. (1997). 5.10.2.1 *Wat + een* als inleiding van een naamwoordelijke constituent (versie 2.1). *Algemene Nederlandse Spraakkunst*. <https://e-ans.ivdnt.org/topics/pid/ans05100201lingtopic>. (geraadpleegd 07 september 2023).
- Haeseryn, W., Romijn, K., Geerts, G., de Rooij, J. & van den Toorn, M. (1997). 14.5.3.6.ii Het type '*een schat van een kind*' (versie 2.1). *Algemene Nederlandse Spraakkunst*. <https://e-ans.ivdnt.org/topics/pid/ans1405030602lingtopic>. (geraadpleegd 16 oktober 2023).
- Hendriks, I., Van Goethem, K. Meunier, F., & Hilgsmann, Ph. (2017). Language-specific tendencies towards morphological or syntactic constructions: A corpus study on adjective intensification in L1 Dutch, L1 French and L2 Dutch. *Nederlandse Taalkunde* 3, 389-420.
- Hoeksema, J. (2012). Elative compounds in Dutch: Properties and developments. In: G. Oebel (red.), *Intensivierungskonzepte bei Adjektiven und Adverbien im Sprachenvergleich/Crosslinguistic comparison of intensified adjectives and adverbs*, 97-142. Hamburg: Kovač Verlag.

- Hoffmann, T., & Trousdale, G. (2013). *The Oxford Handbook of Construction Grammar*. Oxford: Oxford University Press.
- Kilgarriff, A., Baisa, V., Bušta, J., Jakubíček, M., Kovář, M., Michelfeit, J., Rychlý, P., Suchomel, V. (2014). The Sketch Engine: ten years on. *Lexicography* 1, 7-36. [url : <http://www.sketchengine.eu/>]
- Larrivée, P. (1994). Quelques hypothèses sur les structures syntaxique et sémantique de *Ce fripon de valet*. *Revue québécoise de linguistique* 23(2), 101-113.
- Paardekooper, P.C. (1956). Een schat van een kind. *De nieuwe taalgids* 49, 93-99.
- Pijpops, D. (2020). What is an alternation? Six answers. *Belgian Journal of Linguistics* 34, 283-294.
- Piunno, V. (2022). *Quel genio di lingua*. Costruzioni fraseologiche valutative in italiano, spagnolo e francese. Paper gepresenteerd op IXe Colloque International ‘Linguistique contrastive germano-romane et intraromane’, Innsbrück, 7-10 september 2022.
- Verhagen, A. (2005). Constructiegrammatica en ‘usage-based’ taalkunde. *Nederlandse Taalkunde* 3(4), 197-222.
- Van Goethem, K. & Norde, M. (2020). Extravagant “fake” morphemes in Dutch. Morphological productivity, semantic profiles and categorical flexibility. *Corpus Linguistics and Linguistic Theory* 16(3), 425-458.
- Wouden, T. van der & Foolen, A. (2017). A most serious and extraordinary problem. Intensification of adjectives in Dutch, German, and English. *Leuvense Bijdragen* 101, 82-100.

Over de auteur:

Kristel Van Goethem

F.R.S.-FNRS & Université catholique de Louvain

Institut Langage et Communication (ILC) / Pôle de Linguistique (PLIN)

Kristel.vangoethem@uclouvain.be